

de zon de ardoor de land wordt, Het zon- en haar wer- faren thans dert licht- an de dui- er glansen s oog kan geal dier ste sterren at ze voor et ons oog en drogen elige plaat t ze op en an. Plek- nog slechts ken nu be- evenals de tographie- et het licht et ook met men. Ge- a het licht gaat geen ij mogen nnen zien, ht, dat ze nder haar

cht in het vraag, die antwoor- n worden. t dier de aard gaat ade in het leven van dan over die over- ist, dat in haam uit- ermindert. en is dat chts even- overdag. in, dat de den nacht ont. Plan- ade in uw nachts ge- at zuurstof everre die antenleven ge chemi- ch op de niet uitge- het leven t het licht t de plant t voortzet- ht, waarin zijn uitge- t het geval t gevolgen kenis niet

ook geldt e lichaam, ant is de st sterker, e planten- naarmate jdt en de ert, zal het zels de erst afge- t, hier een aarde, die t ontving, e duister- leen voor r mensch mstandig- aag is, of Wat Prof. ke atoom en sam- t, geldt in machtheid. Hoe le verwij- schieden, it te druk- een zonnen een, raakt op al wat

de alleen instelsel, voor haar e onhou- de sterren, aarnemen erleik en p het or- een band en ver- aarde niet n wezen, blep, el in het men niet , die even o.

heel de sch; dat rren aan t, gezette sch; zelfs t, dat ook iep opdat zouden, den ten d zullen zijt van de rijkste laats die in mede- nu nog n Hebr. e dingen i Midde-

laar en Verlosser, die onze mensche- lijke natuur aannam, tot welk een eere en heer- lijke God den mensch bestemd heeft, waar Christus tot een hoofd over alle ding is gesteld.

Maar hoe onwrikbaar we aan dit Woord Gods vasthouden en daarom de centrale plaats van den mensch niet alleen op aarde maar in het heelal handhaven, toch mag daarom nooit vergeten, dat het einddoel van alle scheppel niet in den mensch ligt, maar in de verheerlijking van Gods Naam.

Reeds hier op aarde gaat het niet aan te zeggen, dat elke plant en elk dier geen ander doel heeft dan om den mensch te dienen. De grimmige ijsbeer, die rond- zweeft in de Noordpoolstreken, waar nooit menschenvoet doordrong, werd niet alleen geschapen, opdat de mensch met zijn vacht zich tegen de koude zou kunnen beschermen. De wonderschoone orchidee, die in de on- doordringbare moeraswouden van Guinea groeit, spreidt haar kleurenpracht niet alleen ten toon, opdat het mensche oog er zich in verlustigen zou. De majestueuse toppen van het Himalaya-gebergte, waarop nooit menschenvoet heeft gerust, zijn niet alleen geschapen, opdat ze een sportterrein zouden aanbieden voor den stoutmoedigen Alpinist. Er zijn heele streken op onze aarde, waar van den aanvang der schepping af, nog nooit de mensch is doorgedrongen, en de schoon- heid van berg en stroom, de rijkdom der plantenwereld, de wilde moed van het steppenpaard of de slanke gestalte van gazel en hert, die daar rondzwerven, kun- nen niet alleen ten doel hebben gehad om den mensch te bekoren, zijn macht te doen uitkomen of hem te dienen.

In dat alles toont zich de rijkdom van de Scheppingsmacht Gods. En gelijk God, eer Hij nog den mensch formeerde, al deze dingen geschapen had en zag, dat ze zeer goed waren en zich verlustigde in hun aanblik, zoo is ook nu nog deze aarde met haar rijken toon een verlustiging voor het oog van uw God, een openbaring van die krachten en mogendheden, die Hij door de schepping in zijn schepselen heeft gelegd, een afschijnsel van de heerlijkheid, die in Hem wordt gevonden.

En datzelfde geldt in nog veel sterker mate van die sterrenwereld, die Hij tijpelijk met deze aarde in het aanzijn riep. Wan- neer eerst thans, duizenden jaren nadat de mensch de aarde bevolkt heeft, door den telescoop de geheimen van die sterrenwe- relt ten deele ons ontluider zijn; wanneer we nu weten, dat daar verre buiten ons zonnestelsel myriaden andere zonnen zich bevinden; dat die zonnen elk haar eigen kleur en lichtflonkering hebben, zich te saam verbinden tot groepen of om elkander zich bewegen; dan kan toch niet gezegd, dat die on- beschrijflijke pracht van lichtglansen, die van deze zonnen uitstraalt, alleen dient om ons oog te bekoren of om op deze aarde het leven van den mensch mogelijk te maken. Ook met dat doel zijn ze gesche- pen, maar om dat doel alleen niet. Wan- neer de psalmist in Ps. 148 heel de natuur oproept om God te verheerlijken, dan richt hij in de eerste plaats die roep- stem tot de hemelen daarboven: „Looft Hem, zon en maan! Looft Hem, alle gij lichtende sterren! Dat zij den naam des Heeren loven; want als Hij het beval zoo werden ze geschapen. En Hij heeft ze be- vestigd voor altoos in eeuwigheid; Hij heeft hun een orde gegeven, die geen van hen overtreden zal." In de schepping en in- standhouding van die sterrenwereld spreekt zich de almogende kracht Gods het heer- lijke uit. En daarom gaat van die sterren- wereld een loflied uit; ze verkondigen de majesteit Gods; ze roemen de vastheid zijner ordinarie. Dat is het eerste en hoogste doel, waartoe die sterrenwereld geschapen is. Ze zijn er om de heerlijkheid Gods te openbaren voor Gods eigen oog. En eerst daarna, om den mensch te dienen en hem tot aanbidding van God op te wekken.

Uit de Pers.

De Hoekstra gaf in het *Bijblad van de Ge- dichte Kerkbode* een reeks artikelen over Objec- tief en Subjectief, waarvan wij het slot hier overnemen:

Aan enkele voorbeelden hebben wij gezien, dat het onderscheid van voorwerpelijk en onderwerpe- lijk door heel het menscheelven heengaat. Ook op dit algemeen terrein moet er naar gestaan wor- den, dat er geen te schille tegenstelling zij tusschen het vasthouden aan de voorwerpelijke regelen en de onderwerpelijke gesteldheid des gemoeds. Men mag het een niet geheel aan het ander opofferen. Ook op dit algemeen menscheelven terrein heeft men eenzijdig voorwerpelijk en eenzijdig onderwerpe- lijk.

De eenzijdig onderwerpelijk zullen geneigd zijn in hunne goedkeuring of afkeuring, in vreugde of smart en ook in alle verhoudingen van het men- scheelven leven onderling, zich uiterlijk te houden en te gedragen geheel naardat hunne oogenblikke- lijke gemoedsstemming, die zeer wisselend is, en vaak onzuiver en zondig, dat medebrengt.

Het valt licht in het oog, dat dit verwoestend werkt op de menscheelke samenleving. Alle vast- heid in de onderlinge verhoudingen dreigt zoo te loor te gaan. Alles wordt wett en veranderlijk. On- derdelijke en verkeerde gezindheden, die in het hart aanwezig zijn, komen dan wel driest te voorschijn. Men schaat zich daarvoor niet, en bemantelt dit kwaad, door te denken en te zeggen, dat men op- recht wil zijn en zich niet anders wil voordoen dan men is. Maar men offert zoo doende de onder Gods bestel in de menscheelke samenleving aanwezige regelen van welvoegelijkheid, bescheidenheid, vriend- delijkheid enz. op aan zijn eigen ongeregelde ge- moedsstemming. In den grond der zaak ligt hier iets verwoestends, iets satanisch in. Zoo wil de dui- vel het wel, dat maar zullen wegvallen alle uitwen- dige regelen van vriendelijkheid, betamelijkheid, minzaamheid, gepastheid enz. en dat dit alles zal opgevoerd worden aan de veldrins verkeerde ge- moedsgeestelheid van het oogenblik. Dat is, om zoo te zeggen, de onordelijkheid en de zonde ont- ketend. Maar daar staat tegenover het bestel Gods, waardoor de vaste regelen er zijn, en in stand ge- houden worden, opdat daarin ook altijd weer een correctie gevonden worde voor de innerlijke ge- stelheid.

Wanneer er een geschil ligt tusschen twee per- sonen of twee richtingen, en ze ontmoeten elkaar, der, dan is het geen lofspraak, wanneer van een

van beide gezegd moet worden: zelfs de *vermen- sijn* door hem of haar niet in acht genomen. De verstandige gevoelt, dat zoo iets een bewaarende zaak is.

En daarom moet niet, eenzijdig onderwerpelijk, met geringachtig neergeden worden op die a'ge- meene regelen en vormen van gedraging die er in de menscheelke samenleving zijn. Ook daarin komt nog uit de algemeene goedheid Gods over het menscheelke geslacht. Ze zijn nog een getuige- nis tegen de vaak ongeregelde en zondige inner- lijke gesteldheid. Ze mogen niet wijken voor die gesteldheid, maar de innerlijke gesteldheid behoort er mee in overeenstemming gebracht te worden.

Het eenzijdig voorwerpelijk heeft echter ook op dit algemeen menscheelke terrein zijne gevaren. Het is precies als op het engere terrein van de religie, van de dingen der zaligheid. Want men kan ook op het algemeen menscheelke leven zich op zulk een wijze stipt en streng aan de geldende regelen en vormen houden, dat daarbij de inner- lijke gesteldheid ongebrouwen en ongereinigd er tegen in blijft bruuschen en koken, en men er zelfs niet op bedacht is, de innerlijke gesteldheid met die vormen en regelen in overeenstemming te brengen. Op zulk een wijze krijst men dan een weerzinwakkende heerschappij van leugen in de onderlinge verhoudingen. Dan zitten er twee dames bij mekaar, die door het raam zien, dat een oude lare er komt aanstompen, en die tegen elkan- der zeggen: och, och, daar komt dat vervelende mensch weer aan! daar zitten we weer den heelen namiddag mee opgescheept; maar die bij tante's binnenkomen haar innig om den hals val en en zeggen: wel, tante wat is dat lief en aardig van u, wat zijn wij gecharmeerd, dat gij eens weder aankomt. Zoo heeft men wel in menige werelcke omgeving een weetsel en samenknopping van *conventionele* leugens, waarvoor men in Christe- lijke kringen op zijne hoede moet zijn, dat men er niet door verstrikt worde. Zo wordt heel het leven wel uiterlijk zeer wellevend en schoon schijnend, maar doorkankerd met leugen, omdat men in de vormen en regelen niet de soberheid betracht die ook op zijn tijd een sieraad kan zijn, en omdat men de kwade, innerlijke gesteldheid in haar contrast met de vormen, die men gebruikt ongebreidel laat voortwoekeren.

Gemakkelijk zal men kunnen gevoelen, dat wat gezegd moet worden van de onderlinge verhouding en den samenhang tusschen het voorwerpelijk en onderwerpelijk op algemeen menscheelke terrein, ook zijne betekenis heeft op het gebied van de religie en van de leer en den weg der zaligheid. Een eenzijdig onderwerpelijk „slugging" doet te kort aan de heerlijkheid van hetgeen God zijn volk in Christus door de gemeenschap des Geestes ge- schonken heeft, en alsoo aan de verheerlijking van den naam des Heeren. Een eenzijdig onderwerpe- lijk geestelike bestaan verklaart de genade, maakt hare vastheid wankelend en dooberend, en doet geen goed aan den vrede des gemoeds, dien God zijn volk beschikt heeft.

Een eenzijdig onderwerpelijk liggend loof gevar het woord Gods slechts te verstaan, te eeren en te beminnen, zooverre het op den oogenblikkelijken geestelijken toestand past. Als zij in uitersten over slaat, heeft men daarbij weinig voeling voor hetgeen God in de Heilige Sacramenten schenkt, acht men de regelen en de vormen der voorwerpen voor zijn dienst in zijn huis, gering, gevoelt men weinig voor de samenleving met de gemeente als het lichaam van Christus, en loopt men gevar het volk Gods slechts te vinden in enkele personen, die (en zoolang zij) de eigen persoonlijke gesteldheid van het innerlijke leven in het gewel komen. Ja, er is ook een „naam" van het geestelike leven, waarbij de ankergrond (d.i. Christus) gemist wordt, en waarbij het eenmaal bliken kan, dat de besprenging des bloeds van Christus en de vernieuwing des harten ontbroken heeft.

Maar daarentegen — waar eenzijdige voorwerpe- lijkheid heerscht, wordt te kort gedaan aan de noodzakelijkheid en heerlijkheid van het werk des Heiligen Geestes in het binnenste, en van den ver- borgen omgang met God. Somis is daar van was- dom in Christus weinig sprake, omdat men, in zijne voorwerpelijkheid, meent kant en klaar te zijn. Er bestaat gevar voor uiterlijken vormendienst, onder geestelijken wortel, voor zelfgevoel en voor het zich gerust stellen op een historisch geloof, in plaats dat men naar de werking van een levend geloof zou staan. Het zou zich daarbij kunnen voor- doen, dat de innerlijke toestand als een leugen in conflict lag met de uiterlijke belijdenis, en er ook geen innerlijke werking ware om den innerlijken toestand in overeenstemming te doen worden met de uiterlijke belijdenis. Bij het eenzijdig voorwerpe- lijk is gevar, dat men weinig zijne geestelike zwakheid kent, weinig op zijne hoede is tegen de gevaren, die voor tijd en eeuwigheid bedreigen, met weinig geestelike behoefte in den kerkedienst verkeert. En bij alle gewicht, dat de eenzijdige voorwerpelijkheid legt op de vaste vormen en re- gelen, die God verordend heeft in de kerkedienst, Word en Sacramenten enz., niet men toch wel eens op den duur, dat de verkeertheit aan die ordi- nantie Gods niet zoo groot is, maar dat men er maar al te gemakkelijk toe komt, zich van haar los te maken, en de aangeprezen middelen te ver- waarlozen. Dit is dan wel een blijk, dat het ver- heffen van de vaste ordinarie Gods te weinig geestelijken ondergrond in de ziel gehad heeft.

Het blijft er dus bij, dat wij niet *buiten*, maar in de heilige gebouwen, dat is in Christus en in de saamleving, naar Gods vaste, heilzame, vrede en leven gevende ordinarie, met zijne gemeente, de vrije gunst, die eeuwig Hem bewoog, zijn lief- delijkheid en schoone dienst moeten zoeken te aan- schouwen, opdat onze ziel daar weide met een ver- wonderend oog.

In het voorwerpelijk gegeven ligt ons ver- noe nung met God, ons leven, onze vrede, de bron van onzen troost. Maar in den onderwerpelijk weg komt de gemeenschap tusschen ons en de bron, en de levende werking van Christus met zijne schat- ten en gaven in ons, tot zaligheid. De levende werking des Geestes in het hart is noodig. Maar zij leidt ons tot Christus, en door Hem tot den Vader.

Zoo toont De. Hoekstra ook in deze artikelen, dat hij de man is van de practijk.

Tegen eenzijdigheid aan beide zijden wordt even ernstig gewaarschuwd. En het goede in beide richtingen gelijklijk gewaardeerd.

Een opgaan in het objectieve leidt evenged tot een dor intellectualisme, als een wegzinken in het subjectieve aan het mysticisme vrij spel laat.

Gods Woord vereenigt beide. Het geeft het vaste fundament der zaligheid in het volbrachte offer van Christus. Maar het teekent ook den rijkdom van het geestelike leven van Gods kind, dat uit Christus' gerechtigheid leeft.

Ook hier geldt, dat de mensch niet scheiden mag wat God vereenigd heeft.

Officiële Berichten.

Classe 's-Gravenhage.

De kerkeraad der Gereformeerde kerk te 's-Gravenhage bericht, dat de classe 's-Graven- hage D. V. vergaderen zal te 's-Gravenhage op Dinsdag 8 November a.s. gewone tijd en plaats. Punten voor het agendum worden ingewacht vóór Dinsdag 25 October e.k. bij den scriba, Van Speykstraat 105, 's-Gravenhage.

Namens den kerkeraad voorn., C. Lion Cachet, Scriba.

Door de classis Klundert is in hare vergade- ring van 6 Oct. j.l. peremptoir gecamiceerd en tot de bediening des Woords en der H.

Sacr. toegelaten de Eerw. heer Dr. B. Hage- heek, beroepen te Fijnaart.

Ook is op die verandering benoemd tot correspondent Ds. L. G. Goris te Zevenbergen. Prov. Dep. naar art. 49; Ds. A. J. Mulder te Klundert. Sec. Dep. Syn. voor Hulp. kerken; Ds. L. G. Goris te Zevenbergen, S.c. Dep. Syn. voor Benem. Hoogleraren: Dr. J. C. de Moor te Breda.

Namens de classis voornoemd:

L. G. GORIS, *Ht scriba.*
Zevenbergen, Oct. 1904.

Het Bestuur der Theol. Fac. Ver. 'ajd Vrije Univ. in akt aan Kerkeraden, die een student willen laten optreden, bekend, dat zij zich kun- nen wenden tot onderstaand adres:

„*Bestuur der Theol. Fac. Ver.*
Kellersgracht 162, Amsterdam."

Kort Verslag van de 16e Cent-
Diac. Conf. gehouden in de Ooster-
kerk te Arnhem, op Woensdag
7 Sept. 1904.

(Slot.)

Omstreeks half twee nam de middagvergadering een aanvang. Gezongen werd Ps. 25: 2, waarna punt V ter sprake kwam. „*Rapport van de Commissie van advies inzake de Sanatorium-
quaestie, met de adviezen van de Theologische
Professoren der Theolog. School en der Vrije
Universiteit.*"

Op verzoek van den Voorzitter las de Secre-
taris de ingekomene stukken betreffende deze
zaak, na vooraf herinnerd te hebben aan het
besluit der vorige Conferentie:

„De Centrale Diaconale Conferentie, verga-
derd te Amersfoort den 2 Sept. 1903, dank-
baar erkennend het werk der Commissie, vraagt
opbaarmaking van haar rapport, zal daarnaast
vragen het advies der Theologische Professoren
der Geref. Kerken in ons land, dat aan de
Diaconieën ter bespreking vroegtijdig op te
zenden om op een volgende Conferentie de
zaak nader te bespreken."

Allereerst werd gelezen het schrijven der
Commissie, waaruit bleek, dat naar aanleiding
der adviezen van de Theol. Professoren de een-
stemigheid der Commissie verbroken was,
waardoor zij buiten machte was geweest een
tweede rapport aan te bieden. Uit de lezing
der adviezen bleek, dat de Professoren van
oordeel bleek, dat uit het ambt als zoodanig niet
af te leiden, dat de Diaconieën geroepen zijn
voor deze zaak te zorgen, terwijl bovendien om
redenen van praktischen aard het ongeraden
is, dat de Diaconieën deze zaak ter hand nemen.

Nadat Dr. Spier hierop nader had uiteenge-
zet, waarom de Commissie geen nieuw rapport had
ingediend, ontspont zich een belangrijk debat
over de vraag, hoe het kwam, dat de opvatting
van het diaconambt uit de dagen der doleantie
zoozeer verschilde met die van thans. Ten slotte
oordeelde de vergadering, — in het midden
latende of de oprichting van een sanatorium al
of niet op den weg van de diaconieën ligt, —
dat wij in de gegeven omstandigheden geroepen
zijn, het particulier initiatief te steunen.

Terloops werd mede bij dit punt behandeld
punt VIII, betreffende de roeping der plaats-
elijke Kerken om de kranken geestelijk en
lichamelijk te verzorgen. Daarna kwam in be-
spreking punt VII: „Hoe moet er gehandeld
worden met behoeftige gezinnen, die van woon-
plaats veranderen en terstond, na aankomst, in
een voor hen dikwijls vreemde stad, blijken
aan alles behoefte te hebben? Dit punt, inge-
zonden door de Diac. van Enschede, werd door
den afgevaardigde dier Diaconie, br. Drost, in-
geleid. Uit de discussie bleek, dat dit kwaad
op tal van plaatsen in ons land voorkomt.

Niet alleen in het belang der diaconieën, doch
ook in dat der armen was het gewenscht een
vertrekend huisgezin voor te lichten en te
waarschuwen, en dat de diaconieën met elkander
goede correspondentie hielden. Art. 83 der
Keircode kwam hier ook nog ter sprake. Daarop
kwam punt VI ter tafel: „*Als welgedachte kin-
deren van behoeftige ouders wegvoeren naar
mogen zij te dragen tot het onderhoud dier ouders,
is de diaconie dan verplicht in de plaats dier
kinderen onderhoud te verschaffen, of moeten de
ouders op grond van de burgerlijke wet, voor den
rechter, levensonderhoud van hunne onwillige
kinderen vorderen?*"

Dit punt, ingezonden door de Diaconie der
Geref. Kerk te Arnhem (B.) werd door een
der broeders aldus ingeleid. Meer dan eenig
ander punt gaf dit aanleiding tot opgewekt
broederlijke bespreking. De zaak zelve wordt
een bedroevende genoemd. Welgestelde kin-
deren die hun behoeftige ouders vergeten en
verscherpen! Dat zijn geen kinderen, maar
bastaarden. De diaconie moet zulke ouders
steunen en mag en kan hun den weg aanwijzen,
opdat ze datgene verkrijgen wat hun recht is.
Doch zij mogen en moeten niet gedwongen
worden, om tegen onwillige kinderen te proce-
deeren. Eer is teer. Punt IX, over de dia-
conie als correspondenten van verschillende
verenigingen, werd op voorstel van br. Sluyter
aangehouden tot een volgende conferentie.

Punt XI van de Diaconie te Middelburg (C.)
„*Kan een Kerkeraad een besluit eener Diaconie
in zake ondersteuning vernietigen en is die Diaconie
dan verplicht haar besluit in te trekken?*"
lokke, hoewel, voor zoover bekend, nog nimmer
zoo iets onder ons is voorgekomen, heel wat
bespreking uit. Wij hadden hier, zoals een
der sprekers zeide, een geval voor liefhebbers
van het kerkrecht, om eens naar hartelust te
grasduinen. Toch was men algemeen van oor-
deel, dat, om strijd der ambten te voorkomen,
een Kerkeraad niet kon gaan vernietigen, doch
wel adviseeren om een besluit in te trekken.

Punt XII werd tot een volgende Conferentie
bewaard, terwijl de Diaconie van Deventer (A.)
teverden was wanneer punt XIII in het Diac.
Corresp. Blad beantwoord werd. Hiermede
waren wij aan het einde van een der meest
geslaagde Conferenties in de laatste jaren ge-
komen. De voorzitter bracht dank voor de
broederlijke en punctuele bespreking van voor-
gekommen en niet voorgekomen gevallen; dank
aan de Diaconieën van Arnhem; dank aan onze
hooggeachte adviseurs, die ons zoo wel de
theoretische als de praktische zijde der vraag-
stukken hadden getoond. Dank bovenal aan
onzen God, die ons dit schoone samenij-
nig weder heeft geschonken. De Vice Voorzitter,
br. Terhaak, zegt namens de vergadering den
Voorzitter dank voor zijne leiding. Hoewel
reeds oud en grijs geworden in het diaconambt,
is het onze wensch, dat hij nog jaren lang onze
Conferentie mag leiden. Nadat ten slotte
Ps. 84: 4 gezongen is, gaat Dr. Wielinga ons
voor in dankgebed.

Daar de plaatsing van het breedvoerig Ver-
slag onzer Conferentie wellicht eerst in het
Octobernummer van het Diac. Corr. Blad zal
geschieden, meenden wij, om van het geduld

der broeders niet te veel te vragen, een kort
Verslag in *De Basijn* en in *De Hervat* te
moeten plaatsen.

Namens het Comité,
R. B. DEKKERHUIZEN
Secr.

Meeple, 28 Sept. 1904.

Buitenland.

Noord-Amerika. Toestanden op gods-
dienstig gebied.

Nergens loopen de kerken zoo gevar om der
wereld gelijkvormig te worden, als in Noord-
Amerika. Ons dunkt, dat de verklaring hiervan
ligt in het feit, dat de kerken der nieuwe we-
relde geen ondersteuning krijgen van den staat,
en te gelijk in een afzakenden toestand ver-
keeren. De leer is in vele kerken verwaterd;
de tucht verslapt, de zeden bedorven, en het
gevolg hiervan is, dat velen den weg naar het
bedehuis verliezen. De kerk komt dan in groote
ongeleenheid, welke hierin bestaat, dat het noo-
dige geld voor het betalen van het tractement
van den predikant, en voor het onderhoud van
het kerkgebouw, niet meer kan saamgebracht
worden. Wat dan te doen? Eene kerk die door
den staat onderhouden wordt, heeft dan geen
last. De ontvanger betaalt, of het kerkgebouw
civiel is, of dat er schier geen menschen meer
komen!

In eene vrije, van den Staat onafhankelijke
kerk, moeten er dan middelen en wegen gevon-
den om fondsen te verkrijgen, omdat het niet
aangaat een predikant naakt aan den dijk te
zetten, als de gemeente aan het verlopen is.

Men neemt in Amerika, in dergelijke gevallen,
de toevlucht tot buitengewone middelen. De kerk
heeft behoefte aan geld, welnu, de kerkeraad
organiseert een festival; dat wil zeggen, in een of
anderen tuin wordt gelegenheid gegeven zich te
vermaken en allerlei dingen te gebruiken; de
opbrengst van de consumptie is voor de kerk,
hoe meer er gegeten en gedronken wordt, hoe
beter voor de kerk.

Nog erger werd het eenige jaren geleden ge-
maakt, toen er zogenaamde Trilbyavonden
werden georganiseerd. De kerkeraad eener kerk
huurde een lokaal met tooneel. Op dat tooneel
werden eenige jonge dames met bloote voeten
geplaatst. Op een gegeven oogenblik ging het
gordijn van het tooneel op, doch slechts zooveel
als voldoende was om de bloote voeten der
jonge meisjes te laten zien. Dan had ieder jong
mensch in de zaal het recht om naar de voeten
die hij zag, eene dame uit te kiezen, waarmee
hij dan verder den avond doorbracht. Ook dit
geschiedte ten voordele der kerk!

De kerk op die manier hoe langer hoe
dieper wegzinkt, schijnt men niet te beseffen.
Het verwondert ons daarom niet, dat bisschop
Potter, een der voornaamste geestelijken der
Protestantsche Episcopale kerk der nieuwe
wereld, eene soort van wijdingsrede gehouden
heeft bij de opening van een „saloon," gelijk
men in Amerika herbergen, cafe's enz. noemt.
Doch in Minneapolis is men niet tevreden
met een kerkelijke kroeg. Het plan bestaat aldaar,
om in één gebouw eener kerk een saloon en
een schouwburg te vereenigen. De saloon wil
men plaatsen in den hoofdingang, die naar de
kerk en den schouwburg leidt. Het gebouw,
waarmee men begonnen is, wordt opgetrokken
voor den predikant Dr. Morrill, van de zooge-
naamde *People's Church* (volkskerk). De gelden
daarvoor benoodigd, worden voor het meerendeel
bezorgd door zekeren Toose Ragers, eigenaar
van een half dozijn saloons. Toose gelooft in
Dr. Morrill, en deze gelooft dat het mogelijk is,
den saloon te herscheppen. Hij gaat uit van de
stelling, dat het volk nu eenmaal wil drinken;
daar is niets aan te doen. Laat daarom het volk
drinken; de wijs die daaruit voortvloeit, kan
voor liefdadige doeleinden besteed worden.

De redacteur van een voornaam blad, dat in
Boston verschijnt, *The Universalist Leader*, die
seker niet veracht kan worden van overdueren
orthodoxie, liet zich dezer dagen volgender-
wijs uit over den toestand op het gebied der
religie:

„De Christelijke Kerk wordt dezer dagen door
haar vrienden langzaam uitgehongerd. Deze, eer-
tijds gekroond Koningin, staat nu ontroond,
vermagerd en verzaakt, als bedelares aan den
drempel harer vorige onderdanen.

Vroeger bemind en geacht, nu verlaten en
veracht. Toen, de autocratische, thans de apolo-
getische....

De bediening heeft het in den strijd tegen
wereldsche geestelike blijkaar opgegeven, en
door hare zorgeloosheid en zedelijke verlamming,
de onverschilligheid en het ongelooft in de hand
gespeeld.

De wereld is verzoet op allerlei vermaak. Men
zwoegt en zweet om geld, ten einde middelen te
hebben om zich in allerlei zingenot te be-
vredigen. Treinen, trampen en booten kraken
onder den last van plezierzinnen. In den zomer
zijn de bedehuizen op slot, vroeger voor een
week twee drie, nu voor maanden: Eerlijds om
den leeraar rust te geven, tegenwoordig om het
volk zooveel goedkoop vermaak te verschaffen
als maar mogelijk is.

En wat kunt ge uitgaan te zien?
Een schier eindeloos stoet van lieden die
alle dagen vrolijk en prachtig leven, de meest
gekwekte, hoogst opgevoede, rijkst gekleede,
best gevonde vrucht van ons nationaal leven,
niet, ondanks deze voorrechten, overgevend aan
zulke losbandigheid van zeden, ja aan uitgieting
van zonde, als de inwoners der helen onzer
steden of der donkere plaatsen des heidendoms,
zouden doen blozen....

Het vervall der Kerk is niet zoozeer het ge-
volg dezer toestanden, als dat deze toestanden
te wijten zijn aan het vervall der Kerk.

Wij hebben de dingen 't onderst boven gezet.
Het probleem aller problemen of vraagstuk-
ken is niet dit, of dat, of eenig ander bijzonder
euvl — maar de Kerk zelf is het probleem.
Immers iedere vraag, van welken aard ook, is
voor den mensch hoofdzakelijk een goddien-
stige kwestie.

Personeele, sociale, huishoudkundige, stede-
lijke en nationale kwesties zijn voor den mensch,
uiteraard religieuze vraagstukken....

Onze Kerken zijn sinds lang geen *bedehuizen*
meer, alwaar men God aanbidt, van Hem leert,
en van Hem goddelijke dingen in de ziel ont-
vangt.

Eilieve, wat al niet zijn die bedehuizen ge-
worden!

Een gezellige club, een voorleesingsbureau,
een school, een College, een letterkundige
societeit, een bazaar, een bibliotheek, een
„kindergarten", een soepkeuken enz....

En gij, leeraars, zijt verantwoordelijk voor
dezen ziellozen, levenlozen toestand. Uw ar-
moede heeft ons verarmd. Gij hebt uw hemelsch
eerstegebouwe recht voor een schotel mees ver-

kocht. Gij hebt uwe roeping verzaakt. Gij hebt
de wereld beproeven te redden door honderd
en één *vonden*, terwijl er onder den hemel geen
andere naam onder de menschen gegeven is,
door welken wij moeten zalig worden, dan de
naam van Jezus Christus; en, indien gij dit niet
geloof, wat maakt gij dan in de Christelijke
bediening? Pakt dan uwen boel op en gaat
werken met de handen.

Gij beweert tienmaal meer omtrent den Bijbel
te weten dan de vaderen, maar gij besit op
lange niet zoo veel Bijbels als zij.

Gij zijt tehuis in al de theorieën des gebeds;
maar wat bidden is, weet gij niet.

Gij houdt meer van voorlezingen over een of
ander onderwerp, dan van het Evangelie te ver-
kondigen; gij schrijft liever een roman, dan een
preek....

Terwijl de lijvergeest van moedeloosheid en
zwartgalligheid mij bezigt, ga ik verder. Het
goe volk heeft ook niet weinig schuld. Gij,
mannen en vrouwen der Kerk, gij neemt het
met deze goddelijke instelling niet meer ern-
stig op.

Gij lieden denkt niet langer aan de Kerke
Gods als van meer belang dan de Kegeering,
wier beschaving gij geniet — van hooger waarde
dan de Scholen en Colleges, die gij met uwe
gelden rijt begiftigt — van meer onbereken-
bare waarde, in 't verschieft der eeuwigheid,
waarin gij straks zult zijn, dan huis, goed en
have, voeding en kleeding, ja het leven zelf.

Een tiendaagsch pleziertochtje kost jellui meer
dan een jaar teerkost voor uwe zielen....

Ach, waarom niet erkend, dat gij een *zief* hebt
en dat gij niet die ziel te doen hebt, lang lang
nadat het met uw lichaam alhier uit sal zij!

O waarom de Kerk, die gave Gods voor uwe
zielen, met hare hooge eischen, om uws levens
wil hare heilige rechten, in allen ernst, laten
gelden....!

Nu moge het waar zijn, dat in deze woorden
overdrijving schuilt. Doch opmerkelijk is het
dat Dr. G. D. Chase, „*Presiding elder*" van de
Methodistische Kerk van Grand Rapids,
op de 6ste vergadering der Conferentie dier
Kerk het volgende dezer dagen uitsprak:

„Ons verlies in ledental heeft ernstiger oor-
zaken. Men is verzwolgen in geldidiot, verzoet
op vernakelijkheden, doortrokken met een geest
van ongelooft, en beziel met vrijzinnigheid;
men ligt onder de macht der wereld en leeft
los van God en onverschillig omtrent de
eeuwige dingen..."

Een ieder beseft, dat in zulke omstandigheden
de Gereformeerde Kerken in de nieuwe wereld
eene groote roeping hebben. Daarom wenschen
wij te meer, dat onze broeders aldaar één mogen
worden; natuurlijk niet één ten koste van het
vasthouden aan de Gereformeerde belijdenis,
maar één omdat men als broeders van hetzelfde
huis wenscht samen te wonen om gemeenschap-
pelijk tegen den geest der eeuw te strijden en
de Kerk des Heeren als een licht in de wereld
te laten schijnen.

Gemengd nieuws.

Een teeken des tijds. De Caarina van Ruiland